

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/2616
Toplantı Tarihi/Sayısı : 3.9.2024/50
Karar Numarası : 2024/864
Başvuran : S. K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı
Muhatap Adres : Nasuh Akar Mah. 1400. Sk. No:28 Balgat
Çankaya/ANKARA

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, maluliyet yardımı talebinin reddedilmesinin sağlık durumu temelinde ayrımcılık oluşturduğu iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. 17/8/1999 tarihinde Denizaltı Eğitim Merkezi Komutanlığında er olarak askerlik hizmetini yaptığı sırada meydana gelen deprem nedeniyle yıkılan askeri binanın altında kalarak yaralandığını,

b. Gülhane Askeri Tıp Akademisi (GATA) Sağlık Kurulunun 26/8/1999 tarihli Raporu ile kendisine L1-L2 omurga kırığı tanısının konulduğunu,

c. Omurgasının kırılması nedeniyle bel hareketlerinin kısıtlandığını, sekonder olarak ürolojik nörojen mesane hastalığının meydana geldiğini ve hastalığının tedavisinin olmadığını,

ç. Askerlik hizmetini kendi isteği ile “ağır hareketler ve spor faaliyetlerinden muaf olarak” Gölcük dışında 21/9/2000 tarihinde tamamladığını,

d. 2003-2009 yılları arasında ... kadrosunda Uzman Erbaş olarak görev yaptığını, bu görev sırasında hiçbir şekilde askeri eğitim ve spor faaliyetinde bulunmadığını,

e. Afyonkarahisar Devlet Hastanesinin 13/9/2017 tarihli Raporu ile “Travma sonrası stres bozukluğu, L1 kırığı nedeni ile aşırı aktif mesane/askerliğe elverişli değildir” tanısının konulduğunu,

f. 13/9/2017 tarihli Rapor’a istinaden 25/9/2017 tarihinde yardım alabilmek için Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) Mehmetçik Vakfı Genel Müdürlüğüne başvuruda bulunduğunu,

g. 13/10/2023 tarihinde TSK Mehmetçik Vakfında çalışan personel tarafından aranarak ikinci derece malul olarak kabul edildiği ile kendisine maluliyet yardımı ve bakım yardımı yapılabilmesi için eksik evrakın tamamlanması gerektiğinin bildirildiğini,

ğ. 30/10/2023 tarihinde aynı personel tarafından “daha önce uzman erbaş olarak görev yapması nedeniyle talebinin olumsuz sonuçlandığının” belirtildiğini,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

h. Kararın 9/11/2023 tarihinde kendisine elektronik posta yoluyla tebliğ edildiğini,

i. Sağlık durumunu belirten evrakı da ekleyerek durumunun tekrar değerlendirilmesi için TSK Mehmetçik Vakfı Genel Müdürlüğüne başvuruda bulunduğunu ancak başvurusunun reddedildiğini belirtmiştir.

3. TSK Mehmetçik Vakfı Genel Müdürlüğünden alınan 19/12/2023 tarihli yazılı görüşte özetle:

a. S. K.'nin TSK Mehmetçik Vakfına yapmış olduğu her türlü başvurusuna gecikmeksizin zamanında cevap verildiği, bu kapsamda en son 30/10/2023 tarihinde mevcut safahatı ve Vakfa sunduğu raporlar çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda, kendisine TSK Mehmetçik Vakfı Yönetmeliği kapsamında herhangi bir yardım yapılmasının hukuken mümkün olmadığını yazılı olarak bildirildiği,

b. TSK Mehmetçik Vakfı internet sitesinde "Yardım" başlığı altında; yardımın temel koşulları, yardım uygulamasına yönelik usul ve esaslar ile yardım yapılmayacak hallerin ve müracaat esaslarının ilgili mevzuat hükümleri ile birlikte yer aldığı,

c. TSK Mehmetçik Vakfı tarafından "Askerliğe Elverişli Değildir" Raporları olumlu değerlendirilen ve yardım için gerekli tüm şartları sağlayan erbaş/erlere yardım planına uygun olarak yardım yapıldığı,

ç. Yardım yapılması uygun bulunmayanlar için yargı yolunun açık olduğu belirtilmiştir.

4. TSK Mehmetçik Vakfı Genel Müdürlüğünden alınan 9/1/2024 tarihli yazılı görüşte özetle:

a. S. K.'nin ilk kez 25/9/2017 tarihinde Vakfa müracaat ederek 13/9/2017 tarihinde Afyonkarahisar Devlet Hastanesinden aldığı "Savaşta ve Barışta Askerliğe Elverişli Değildir" kararlı Sağlık Raporu'nu sunduğu,

b. 13/9/2017 tarihli Rapor'un incelenmesi neticesinde; Milli Savunma Bakanlığı veya TSK tarafından muayeneye gönderilmediği, muayeneye gönderen makamın belirtilmediği, o tarihte muayeneye gönderilmesini gerektiren TSK er rütbesi ile bağlantılı askerliğin sebep ve tesiri ile ilgili bir olayın vuku bulmadığı, Rapor'da sınıfı ve rütbesi, kuvveti, emir tarihi, emir veren şube ve emir numarası ile rapor verilme nedeninin belirtilmediği,

c. Afyonkarahisar Askerlik Şubesi ile yapılan yazışma sonucunda S. K.'nin 13/9/2017 tarihli Raporu Askerlik Şubesi Başkanlığı veya herhangi bir resmi kurum tarafından sevk edilmeden şahsi girişimleri sonucu alındığının anlaşıldığı ve bu durumun mevzuata aykırı olduğu,

ç. S. K.'nin 17/8/1999 tarihinde Denizaltı Eğitim Merkezi Komutanlığında Dz. Er olarak askerlik hizmetini yaptığı sırada depremden yaralı olarak kurtarılarak GATA'ya kaldırıldığı, yapılan muayene ve tetkiklerde L1 kompresyon kırığı tespit edilerek tedavisine başlandığı, şifasının zaman isteyen hastalık olması nedeniyle toplamda dört ay hava değişimi raporu verilerek taburcu edildiği, askerlik hizmetine kendi ısrarı ile ağır iş ve spordan muaf olarak devam ettiği, 18 aylık askerlik yükümlülük süresini tamamlayarak 21/9/2000 tarihinde "normal terhis" edildiği,

d. 4/6/2003-4/6/2009 tarihleri arasında TSK Kara Kuvvetleri Komutanlığında "Uzman Erbaş" olarak görev yaptığı ve sonra kendi isteği ile sözleşmesinin yenilenmediği,

e. Ankara/Çankaya Askerlik Şubesi Başkanlığının sevki ile 11/12/2009 tarihinde Etimesgut Asker Hastanesi Baştabipliğinden aldığı "Askerliğe Elverişlidir, Komando Olamaz, Askerliğin Sebep ve Tesiriyle Sakat Kalmamıştır" kararlı Sağlık Kurulu Raporu'nda başvuranın; "Askerlik hizmeti bitince 2 yıl herhangi bir işte çalışmadığını, 2003 yılından itibaren 6 yıl süreyle Kara Kuvvetleri Komutanlığında Uzman Erbaş olarak çalıştığını, bu sürelerde hiçbir şikayetinin olmadığını ve doktora gitmediğini" belirttiği,

f. Afyonkarahisar/Bolvadin Askerlik Şubesi Başkanlığının sevki ile 26/2/2010 tarihinde Ankara Asker Hastanesi Baştabipliğinden "Askerliğe Elverişlidir, Komando Olamaz, Askerliğin Sebep ve Tesiriyle Sakat Kalmamıştır" kararlı Sağlık Kurulu Raporu alındığının tespit edildiği,

g. TSK Sağlık Yeteneği Yönetmeliği'ne göre Uzman Erbaş olabilmek için; TSK, Jandarma Genel

Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı sağlık kurulu raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşları tarafından “Askerliğe Elverişlidir, Uzman Erbaş Olur” kararlı sağlık kurulu raporu alınması gerektiği,

ğ. S. K.’nin Vakıftan yardım alabilmek için ibraz ettiği 13/9/2017 tarihli Afyonkarahisar Devlet Hastanesi Raporu’nun 2009 ve 2010 yıllarında alınan raporlar ile 2003-2009 yıllarında Uzman Erbaş olabilmesi için gerekli olan “Askerliğe Elverişlidir” Raporları ile çeliştiği,

h. TSK’de görev yapabilmek için sağlam raporu alan S. K.’nin Uzman Erbaşlığı sona erdiğinde 18 yıl önceki askerlik hizmeti esnasında yaralandığını ve malul olduğunu iddia etmesinin gerçeklikten uzak, mevzuata aykırı ve bugüne kadar yapılan idari/tıbbi işlemlerin güvenilirliğini ortadan kaldırmakta olduğu,

ı. 13/9/2017 tarihli Rapor’un yardım yapılması kararına elverişli, şüpheden uzak, kesin sonuç doğuran bir rapor olmadığı, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından da Rapor’un yetersiz olduğu değerlendirilerek başvurana vazife malullüğü aylığı bağlanmadığı,

i. TSK Mehmetçik Vakfı internet sitesinde “Yardım” başlığı altında; yardımın temel koşulları, yardım uygulamasına yönelik usul ve esaslar ile yardım yapılmayacak hallerin ve müracaat esaslarının ilgili mevzuat hükümleri ile birlikte açık olarak yer aldığı,

j. Bu kapsamda S. K.’nin Ankara Asker Hastanesi ve Etimesgut Asker Hastanesi tarafından verilen “Askerliğe Elverişlidir” Raporları ile askerliğe elverişli olduğunun ve askerliğin sebep ve tesiriyle sakat kalmadığının tespit edildiği,

k. Uzman Erbaş olabilmesi için yapılan muayene sonucunda; TSK Sağlık Yeteneği Yönetmeliği’ne göre askerliğe elverişli olmadığına dair herhangi bir bulgu bulunmadığı için Kara Kuvvetleri Komutanlığında 2003-2009 yılları arasında görev yaptığı,

l. Er statüsü ile askerlik görevini yaparak terhis olduğu 2000 yılından 2010 yılına kadar 10 yıl boyunca herhangi bir sakatlığının ve engellilik durumunun olmadığı,

m. S. K.’nin Uzman Erbaş statüsüne geçmesi nedeniyle Vakıf mevzuatı gereğince yardım kapsamı dışına çıktığı,

n. Sonuç olarak; TSK Mehmetçik Vakfı tarafından “Askerliğe Elverişli Değildir” raporları olumlu değerlendirilen ve yardım için gerekli şartları taşıyan Erbaş/Erlere yardım planına uygun olarak yardım yapıldığı, mevzuat gereğince S. K.’nin yardım müracaatının müspet olarak değerlendirilmesinin hukuken mümkün olmadığı belirtilmiştir.

5. Başvuran, yazılı görüşünde özetle:

a. 9/6/2017 tarihinde SGK Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığına dilekçe ile başvurduğunu, SGK’nin 31/7/2017 tarihli yazısı gereği Sağlık Bakanlığı tarafından TSK Sağlık Yeteneği Yönetmeliği’ne göre rapor düzenlemeye yetkili olan Afyonkarahisar Devlet Hastanesi tarafından 13/9/2017 tarihli Sağlık Kurulu Raporu’nun düzenlendiğini,

b. Rapor’un Milli Savunma Bakanlığı tarafından 30/3/2018 tarihinde onaylandığını,

c. Vakfın daha önce “Askerliğe Elverişlidir” Raporu olduğunu belirtmesine ilişkin olarak; Raporu veren hekimin objektif tıbbi bulgulara bağlı olmadan, daha önce uzman erbaş olarak görev yapması nedeniyle Rapor’da bu şekilde düzenleme yaptığını kendisine açıkça söylediğini,

ç. Vakfın, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı Başkanlığından alınan Bilirkişi Raporu’ndan hiç bahsetmediğini,

d. Vakıf Yönetmeliği’nde yardım yapılabilmesi için aranan şartlara sahip olduğunu,

e. Er statüsünde askerlik görevini yaparken yaralandığını ve söz konusu yaralanma nedeni ile malul duruma düştüğünü,

f. Uzman erbaş olarak görev yaptığı sırada yaralanmış ve bu yaralanmadan dolayı malul duruma düşmüş olsaydı Vakfın kararının isabetli olacağını belirtmiş ve başvuru dilekçesindeki iddialarını yinelemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin eşittir."

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir."

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır."

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür."

(4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür."

8. 6701 sayılı Kanun'un "Ayrımcılık türleri" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır: a) Ayrı tutma. b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama. c) Çoklu ayrımcılık. ç) Doğrudan ayrımcılık. d) Dolaylı ayrımcılık. e) İşyerinde yıldırma. f) Makul düzenleme yapmama. g) Taciz. ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık."

9. 6701 sayılı Kanun'un "Ayrımcılık yasağının kapsamı" başlıklı 5'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

"(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar."

(2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür."

10. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine göre: "Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

11. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. Kuruma başvuru, illerde valilikler, ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla da yapılabilir. Başvuru hakkının etkin bir şekilde kullanılmasına hiçbir surette engel olunamaz. Başvurulardan herhangi bir ücret alınmaz."

(2) İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.”

12. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin birinci fıkrası şu şekildedir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda;

a) Kurumun görev alanına girip girmediği,

b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı,

c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı,

ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarıncaya karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı,

d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği,

e) Belli bir konuyu içerip içermediği,

f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı, yönlerinden incelenir.”

13. Mezkûr Yönetmelik’in “Ön inceleme üzerine verilecek kararlar” başlıklı 49’uncu maddesinin altıncı fıkrası şöyledir:

“(6) Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması hâlinde de incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir.”

14. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesinin ikinci fıkrası şu şekildedir:

“(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

15. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun (TİHEK) amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

16. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

17. 6701 sayılı Kanun, Kurumun ayrımcılık yasağı ile ilgili sahip olduğu görev ve yetkilerin kapsamını düzenlemektedir. Kanun’un 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasında; Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din,

inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılığın yasak olduğu düzenlenmiştir. Anılan temeller, sayma suretiyle (*numerus clausus*) belirlenmiş olup bunların dışında bir temele dayanılarak veya herhangi bir temele dayanılmaksızın ayrımcılık iddiasında bulunulan haller Kanun kapsamı dışında kalmaktadır.

18. Başvuru dosyasının incelenmesinden başvuranın, 17/8/1999 tarihinde Denizaltı Eğitim Merkezi Komutanlığında Dz. Er olarak askerlik hizmetini yaptığı sırada depremden yaralı olarak kurtarılarak GATA'ya kaldırıldığı, yapılan muayene ve tetkiklerde L1 kompresyon kırığı tespit edilerek tedavisine başlandığı, toplamda dört ay hava değişimi raporu verilerek taburcu edildiği, askerlik hizmetine kendi ısrarı ile ağır iş ve spordan muaf olarak devam ettiği, 18 aylık askerlik yükümlülük süresini tamamlayarak 21/9/2000 tarihinde "normal terhis" edildiği, 4/6/2003-4/6/2009 tarihleri arasında TSK Kara Kuvvetleri Komutanlığında "Uzman Erbaş" olarak görev yaptığı ve sonra kendi isteği ile sözleşmesinin yenilenmediği anlaşılmıştır.

19. Ankara/Çankaya Askerlik Şubesi Başkanlığının sevki ile başvuranın Etimesgut Asker Hastanesi Baştabipliğinden aldığı 11/12/2009 tarihli TSK Sağlık Raporu'nda; şikâyetinin "*Nefes darlığı, uykusuzluk, unutkanlık, yorgunluk, halsizlik, cinsel sorunlar (ereksiyon sorunları), sinir krizlerinden yakınıyor. 3-4 yıldır şikâyetleri olduğunu ve 7-8 aydır çok arttığı için psikiyatriste gitmiş ve hasta olduğunu orada öğrendiğini ve ilaç kullandığını belirtiyor. 17 Ağustos 1999'da Gölcük'te askerken depremde bir gün enkaz altında kaldığını, askerlik bitince 2 yıl bir iş yapmadığını ve 2003 yılından itibaren 6 yıl uzman erbaş olarak KKK'lığında çalıştığını, bu sürelerde hiçbir şekilde şikayeti olmadığını ve doktora da hiç gitmediğini, 5 aydır ... Üniv.de memur olarak görev yaptığını belirtiyor. Deprem döneminde askerlik yaptığı için vazife malulü olabilmek için müracaat etmiş.*" şeklinde belirtildiği, "*Nevrotik kişilik, endokrin yönünden sağlam, nöroloji yönünden sağlam*" tanısı ile "*Askerliğe Elverişlidir, Komando Olamaz, Askerliğin Sebep ve Tesiriyle Sakat Kalmamıştır*" şeklinde karar verildiği anlaşılmıştır.

20. Afyonkarahisar/Bolvadin Askerlik Şubesi Başkanlığının sevki ile başvuranın Ankara Asker Hastanesi Baştabipliğinden aldığı 26/2/2010 tarihli TSK Sağlık Raporu'nda; "*Nevrotik kişilik*" tanısı ile "*Askerliğe Elverişlidir, Komando Olamaz, Askerliğin Sebep ve Tesiriyle Sakat Kalmamıştır*" şeklinde karar verildiği anlaşılmıştır.

21. Başvuranın 25/9/2017 tarihinde TSK Mehmetçik Vakfına "er maluliyet yardımı, malul gazi ve engelli bakım yardımı ile çocukları için bakım öğrenim yardımı" yapılması için dilekçe sunduğu ve dilekçesinin ekinde yer alan 13/9/2017 tarihli Afyonkarahisar Devlet Hastanesi Sağlık Kurulu Raporu'nda "*Stres Bozukluğu+L1 Eski Kırık+L1 Fraktürüne Bağlı Aşırı Aktif Mesane+Pes Planus+Trofik Bozukluk*" tanısı ile "*Savaşta ve Barışta Askerliğe Elverişli Değildir*" şeklinde karar verildiği anlaşılmıştır. Başvuranın Vakfa başvurusu üzerine Vakfın Milli Savunma Bakanlığı Afyonkarahisar Askerlik Şubesi Başkanlığından aldığı 10/10/2017 tarihli ve "Terhisli Uzm. Erb. S. K." konulu yazıda; "(...) 2. Adı geçen yükümlünün şahsi dosyasının incelenmesinin neticesinde yükümlünün er statüsünde askerlik hizmetini 21 Şubat 1999 ile 21 Eylül 2000 tarihleri arasında yaptığı, 17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen depremde göçük altında kaldığı ve kırık oluştuğundan yaralandığı, toplamda 4 ay hava değişimi verilerek terhis edildiği, 4 Haziran 2003 ile 4 Haziran 2009 tarihleri arasında Uzman Erbaş olarak görev yaptığı ve sonrasında kendi isteği ile sözleşmesini yinelenmediği anlaşılmıştır. 3. Uzman erbaşlıktan ayrıldıktan sonra şubemize yaptığı müracaatlar neticesinde hastaneye sevk edilmiş, neticede '*Askerliğe Elverişlidir, hastalığının askerliğin sebep ve tesiri ile meydana geldiği söylenemez/askerliğin sebep ve tesiriyle sakat kalmamıştır'* kararı verilmiştir. Söz konusu rapor tıpkıçekimleri onaylanarak EK'te gönderilmiştir. 4. İlgi yazıda belirtilen '*Askerliğe Elverişli Değildir*' kararlı raporu yükümlünün kendi imkânları ile sevk olmadan aldığı değerlendirilmekte olup söz konusu rapor şubemizde bulunmamaktadır." şeklinde görüş bildirildiği, bu yazıya istinaden başvuranın talebinin reddedildiği anlaşılmıştır.

22. TSK Mehmetçik Vakfı Yönetmeliği'nin "Yardım İşlemleri" başlıklı Beşinci Bölümünde yer alan ilgili maddelere göre:

"GENEL

Madde 78- TSKMEV'nin amacına yönelik olarak gerçekleştirdiği yardım işlemleri; Türk Silahlı Kuvvetlerinde yaptığı askerlik hizmeti esnasında, şehit olan veya herhangi bir nedenle hayatını kaybeden (intihar dâhil) erbaş ve erlerin (Mehmetçiklerin) bakmakla yükümlü oldukları yakınları (hak sahipleri) ile malul gazi olan veya engelli hale gelen Mehmetçiklere ve çocuklarına yapılan yardımları kapsar.

YARDIMIN TEMEL KOŞULLARI

Madde 79- Yardım yapılabilmesi için gerekli temel koşullar aşağıda belirtilmiştir;

- a. Yardım yapılacak kişinin erbaş veya er olması (Uzman erbaşlar, uzman jandarmalar, sözleşmeli erbaş ve erler yardım kapsamı dışındadır.),
- b. Ölümün, maluliyete neden teşkil eden hastalık, yaralanma veya olayın 01 Ocak 1982 tarihi(dahil)nden sonra gerçekleşmiş olması,
- c. Ölümün, maluliyete neden teşkil eden hastalık, yaralanma veya olayın muvazafılık hizmeti veya ihtiyat döneminde silah altında bulunduğu süre içerisinde (Askerliğe başlamadan önce bir hastalığı veya bir olaya/kazaya bağlı rahatsızlığı olan ancak, askerliğe başladıktan sonra bu hastalığı veya olaya/kazaya bağlı rahatsızlığı tespit edilenler hariç) vuku bulması (Söz konusu dönemler askerlik şubesinden sevk tarihi ile başlar, terhis tarihinde sona erer.),
- ç. Hastalık veya yaralanma sonucunda "Askerliğe Elverişli Değildir" kararlı sağlık kurulu raporunun verilmiş olması,
- d. TSKMEV Yönetim Kurulu üyesi MSB Askeri Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü görüşü alınarak TSKMEV Yönetim Kurulu'nca bu rapora istinaden malul veya engelli kararının verilmiş olması.

YARDIM ÇEŞİTLERİ VE ÖDEME ESASLARI

(...)

Madde 81- Bu kapsamdaki yardım çeşitleri;

- a. Şehit olan veya herhangi bir nedenle hayatını kaybeden (intihar dahil) erbaş ve erler için yapılan ölüm yardımı,
- b. Malul gazi ve engelli erbaş ve erlere yapılan maluliyet yardımı,
- c. Malul gazi ve engelli erbaş ve erlere yapılan bakım yardımı,
- ç. Çocuklar için yapılan bakım ve öğrenim yardımı,
- d. Bakım yardımı almakta iken vefat eden malul gazi ve engelli erbaş ve erler için yapılan ölüm yardımı,
- e. Doğum yardımı,
- f. Bakım ve öğrenim yardımı almakta olan çocuğun vefatı halinde yapılan ölüm yardımı,
- g. Anneler ve babalar günü yardımından oluşur.

(...)

YARDIM UYGULAMASINA YÖNELİK USUL VE ESASLAR

Madde 86- Yardım müracaatlarının değerlendirilmesi, yardımların planlanması ve ödenmesi sırasında aşağıda belirtilen usul ve esaslar uygulanır.

- a. Yardım yapılabilmesi için erbaş ve erlerin hizmette iken, şehit olmaları veya herhangi bir nedenle hayatını kaybetmeleri (intihar dahil), malul gazi olmaları veya engelli hale gelmeleri (intihara teşebbüs nedeniyle gerçekleşenler dahil) gerekir.
- b. Malul gazi veya engelli sayılabilmek için;

(1) T.C. Sağlık Bakanlığı; Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Kurulu Raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşları tarafından “Askerliğe Elverişli Değildir” kararının verilmesi,

(2) TSKMEV Yönetim Kurulu üyesi MSB Askeri Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü görüşü alınarak TSKMEV Yönetim Kurulu’nca;

(a) “Askerliğe Elverişli Değildir” kararının verilmesine neden olan hastalık veya arızanın askerlik süresi içerisinde oluştuğunun,

(b) Bu hastalık veya arıza nedeni ile malul gazi veya engelli hale geldiğinin,

(c) Malul gazi veya engelli hale gelmişse maluliyet derecesinin bildirilmesi gerekir.

(...)

g. Askerlik hizmeti sırasında yaralanmış veya hastalanmış olmalarına rağmen normal terhis olan erbaş ve erlerden, söz konusu yaralanma veya hastalıklarına bağlı olarak sonradan sağlık durumlarının bozulması sonucunda, askerlik şubelerince T.C. Sağlık Bakanlığı; Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Kurulu Raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşlarına sevk edilerek “Askerliğe Elverişli Değildir” kararlı Sağlık Kurulu Raporu alanların da müracaatları değerlendirilir.”

23. 6701 sayılı Kanun kapsamında ayrımcılık yasağı açısından bir inceleme yapabilmek için ayrımcılık yasağını ihlal ettiği ileri sürülen muamelenin ve/ya uygulamanın Mezkûr Kanun’da sayılan ayrımcılık temellerinden birine veya birden fazlasına dayanılarak ortaya çıkmış olması gerekmektedir. Bu çerçevede başvuranın iddiasının 6701 sayılı Kanun kapsamında incelenebilmesi için ayrımcılık teşkil ettiğini ileri sürdüğü eylemler ile ayrımcılık temelleri arasında nedensellik bağının ortaya konulması gerekmektedir (TİHEK 2. Daire, B. No: 2023/2444, K. No: 2024/381, 18/4/2024, para. 19; TİHEK 2. Daire, B. No: 2023/2362, K. No: 2024/274, 5/3/2024, para. 20).

24. Bu kapsamda TSK Mehmetçik Vakfı Yönetmeliği’ne göre başvuranın yardım alabilmesi için öncelikle er/erbaş statüsünde bulunması, yaralanma veya olayın 1/1/1982 tarihi ve sonrasında gerçekleşmiş olması, maluliyete neden teşkil eden hastalık, yaralanma veya olayın muvazaflık hizmeti veya ihtiyat döneminde silah altında bulunulduğu süre içerisinde vuku bulması, hastalık veya yaralanma sonucunda “Askerliğe Elverişli Değildir” kararlı sağlık kurulu raporunun verilmiş olması ve TSK Mehmetçik Vakfı Yönetim Kurulu üyesi Milli Savunma Bakanlığı Askeri Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü görüşü alınarak TSK Mehmetçik Vakfı Yönetim Kurulunca bu rapora istinaden malul veya engelli kararının verilmiş olması gerekmektedir. Başvuru konusu olayda başvuranın 17/8/1999 tarihinde Denizaltı Eğitim Merkezi Komutanlığında Dz. Er olarak askerlik hizmetini yaptığı sırada depremden yaralı olarak kurtarılarak GATA’ya kaldırıldığı ve olay esnasında “Er” statüsünde bulunduğu; ancak olay sonrasında 4/6/2003-4/6/2009 tarihleri arasında TSK Kara Kuvvetleri Komutanlığında “Uzman Erbaş” olarak görev yaptığı anlaşılmıştır. TSK Mehmetçik Vakfı Yönetmeliği’nin 79’uncu maddesinde uzman erbaşlar, uzman jandarmalar, sözleşmeli erbaş ve erlerin yardım kapsamı dışında bırakıldığı belirtilmiştir. Yapılan inceleme neticesinde; 17/8/1999 tarihi sonrası başvurana verilen her iki TSK Sağlık Raporu’nda da “Askerliğe Elverişlidir, Komando Olamaz, Askerliğin Sebep ve Tesiriyle Sakat Kalmamıştır” şeklinde karar verildiği anlaşılmıştır. Bu çerçevede başvuranın uzman erbaş statüsünde olması ve “Askerliğe Elverişli Değildir” kararlı sağlık kurulu raporunun bulunmaması nedeniyle Yönetmelik’in 79’uncu maddesine göre yardım yapılacak kişilerde aranan temel koşulları sağlamadığı sonucuna varılmıştır.

25. TSK Mehmetçik Vakfı Yönetmeliği’nin 86’ncı maddesine göre yardım yapılabilmesi için erbaş ve erlerin hizmette iken, şehit olmaları veya herhangi bir nedenle hayatını kaybetmeleri (intihar dâhil), malul gazi

olmaları veya engelli hale gelmeleri (intihara teşebbüs nedeniyle gerçekleşenler dâhil) gerekmektedir. Malul gazi veya engelli sayılabilmek için ise; T.C. Sağlık Bakanlığı; Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Kurulu Raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşları tarafından “Askerliğe Elverişli Değildir” kararının verilmesi, TSK Mehmetçik Vakfı Yönetim Kurulu üyesi Milli Savunma Bakanlığı Askeri Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü görüşü alınarak TSK Mehmetçik Vakfı Yönetim Kurulunca; (a) “Askerliğe Elverişli Değildir” kararının verilmesine neden olan hastalık veya arızanın askerlik süresi içerisinde oluştuğunun, (b) Bu hastalık veya arıza nedeni ile malul gazi veya engelli hale geldiğinin, (c) Malul gazi veya engelli hale gelmişse maluliyet derecesinin bildirilmesi gerekmektedir. Başvuru dosyasının incelenmesinden; başvuranın bu koşulları taşıyan “Askerliğe Elverişli Değildir” kararlı bir sağlık kurulu raporunun bulunmadığı, Afyonkarahisar Devlet Hastanesinden almış olduğu 13/9/2017 tarihli Sağlık Kurulu Raporu’nun ise TSK Mehmetçik Vakfı Yönetmeliği’nin 86’ncı maddesinde yer alan “Askerlik hizmeti sırasında yaralanmış veya hastalanmış olmalarına rağmen normal terhis olan erbaş ve erlerden, söz konusu yaralanma veya hastalıklarına bağlı olarak sonradan sağlık durumlarının bozulması sonucunda, askerlik şubelerince T.C. Sağlık Bakanlığı; Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Kurulu Raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşlarına sevk edilerek ‘Askerliğe Elverişli Değildir’ kararlı Sağlık Kurulu Raporu alanların da müracaatları değerlendirilir.” hükmü gereğince Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Kurulu Raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşlarına sevk edilmeden alınması nedeniyle yardım uygulamasına yönelik usul ve esaslara uygun olarak alınmadığı tespit edilmiştir.

26. Tüm bu tespitler ışığında yapılan inceleme neticesinde; başvuranın Vakıf tarafından yardım yapılacak kişilerde aranan temel koşulları taşımadığı, TSK Mehmetçik Vakfı Yönetmeliği’nde belirtilen koşulları taşıyan “Askerliğe Elverişli Değildir” kararlı Sağlık Kurulu Raporu’nun bulunmadığı ve başvuranın iddia ettiği ayrımcı muamele ile sağlık durumu temeli arasındaki nedensellik bağımlı ortaya koyamadığı değerlendirilmiştir.

27. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 48’inci maddesinde; Kuruma yapılan başvuruların, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulacağı ve sonucunda Kurumun görev alanına girip girmediği yönünden inceleneceği, Yönetmelik’in 67’nci maddesinin ikinci fıkrasında ise ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verileceği hüküm altına alınmıştır. Netice olarak, başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında; başvurunun 6701 sayılı Kanun hükümlerinde yer alan ayrımcılık temellerine dayanmaması, yapılan inceleme ve araştırmada başvuranın ileri sürdüğü iddiaların herhangi bir ayrımcılık temeli ile nedensellik ilişkisinin tespit edilememesi nedeniyle başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

3/9/2024 tarihinde, Saffet BALIN’ın karşı oyuyla OY ÇOKLUĞUYLA, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

Ek: 2024/864 S. K. Kararı Saffet BALIN Karşı Oyu (1 Sayfa)

10.09.2024

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : S. K.
Karar Numarası : 2024/864

6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin birinci fıkrası “*Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir.*” hükmünü haizdir. İlgili hüküm uyarınca başvuruların incelenmesi ve karara bağlanması için belirlenen sürenin azami olarak altı ay olduğu açıktır.

Somut başvuruda, yukarıda yer verilen normatif düzenlemedeki azami süreye uyulmadığı görülmektedir. Kurumumuzun insan kaynağı ile beraber değerlendirildiğinde mevcut durumdaki olağan dışı gecikmenin makul görülebilmesi mümkün değildir. Kaldı ki aynı dönemde Kurumun insan kaynağının “tali” olarak değerlendirilebilecek faaliyetlere kanalize edildiği görülmektedir. Bu durum Kurumun insan kaynağının etkili ve verimli olarak kullanılamaması ve iş akışı takiplerinin düzenli olarak yapılamamasının olağan sonucudur.

Mücbir sebepler hariç olmak üzere başvuruların öngörülen yasal sürede sunulmamasında sorumluluğu olan personel hakkında gerekli tahkikatın da yapılması gerektiği şerhiyle birlikte yukarıda sıralanan gerekçelerle sayın çoğunluğun görüşüne iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>